

МАТЕМАТИКА ТА ПРОФЕСІЙНА ІДЕНТИЧНІСТЬ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ ЯК ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА ПРОБЛЕМА

КЮСАК В.А., ЛЕСЕЧКО О.В., ШЕВЧЕНКО Т.І.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

Зростаючі темпи розвитку нових технологій, величезний інформаційний потік та недовгий вік інформації, різьке ускладнення, автоматизація та комп'ютеризація процесів в виробництві, висока вірогідність виникнення «нестандартних» ситуацій у виробничій та соціальній сферах висувають все нові вимоги до фахівців. Крім професійних знань, вмінь та навичок, нині потрібно мати ще й спеціальні здібності, вміння та особисті якості, що забезпечують гнучкість та динамізм професійної поведінки, креативність у професійній діяльності, самостійність у пошуку та засвоєнні нової інформації і нового професійного досвіду. Процеси подальшого оновлення системи вищої освіти об'єктивно спрямовані насамперед на забезпечення потреб суспільства й держави у кваліфікованих інженерах, що передбачає відповідні зміни в професійній підготовці, розвитку та саморозвитку особистості майбутнього інженера-будівельника. [1, с. 64]

На жаль, підготовка майбутніх інженерів не відповідає запитам сьогодення, недостатньо акцентується увага на формуванні самодостатньої особистості майбутнього інженера, яка б ідентифікувала себе з обраною професією. Проблема професійної ідентичності була предметом дослідницької уваги як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Питання професійної ідентичності варто розглядати з її основи – співвідношення понять «ідентифікація», «ідентичність» і «професіоналізм».

Ідентифікація – неусвідомлене уподібнення себе зі значущим іншим як зразком на основі емоційного зв'язку з ним. Ідентифікація тісно пов'язана з моделюванням: шляхом ідентифікації починають формуватися статева ідентичність, ціннісні орієнтації, більшість особистісних рис, поведінкові стереотипи. У студентському віці відбувається ідентифікація індивіда з авторитетною (референтною) групою, ідентифікація себе як суб'єкта майбутньої професійної діяльності.[2, с. 56]

Термін «ідентичність» був введений американським соціологом і психоаналітиком Е. Еріксоном, який відокремлював поняття «ідентифікація» та «ідентичність» й розглядав останій феномен як результат ідентифікації,

самовизначення, самопізнання та внутрішньої ідентифікації себе як особистості.

Зупинимось на деяких термінологічних аспектах професійної ідентичності. В українській мові існує поняття «професійна ідентичність» як прямий переклад з російської «профессиональная идентичность», водночас, в англійській літературі дане поняття позначається низкою різних термінів, основним з яких є *work-related identity* (трудова ідентичність), яка включає *occupational identity* (власне професійна ідентичність), *professional identity* (навчально-професійна ідентичність), *organizational identity* (організаційна ідентичність). На думку М. Пратт, К. Рокманн і Дж. Кауфманн професійна ідентичність формується в процесі прийняття професійної ролі, яке відбувається на етапі навчання у вищих навчальних закладах чи на спеціальних курсах і тренінгах. Таким чином *professional identity* здебільшого пов'язується із професійним навчанням, набуттям знань, умінь та навичок, необхідних для виконання певної трудової діяльності. [4, с. 246]

Occupational identity – власне професійна ідентичність – зарубіжні вчені розуміють як соціальний конструкт і внутрішній психологічний процес усвідомлення особистістю себе як працівника. А. Браун запропонував динамічну модель формування професійної ідентичності (*occupational identity*) яка охоплює процес навчання, усвідомлення значення досягнень та самореалізації у професійній діяльності, постійний професійний розвиток в процесі взаємодії з іншими людьми.

Organizational identity – організаційна ідентичність – когнітивний образ індивіда як члена організації. Члени організації визначають цілі своєї діяльності та ступінь ідентифікації з ними. [5, с. 112]

Для професійної ідентичності особливою, специфічною та визначальною є роль мотиваційних процесів ідентифікації. Саме тому, держава і суспільство повинні шукати важелі впливу (як матеріальні, статусні, так і духовні) для формування позитивної професійної ідентичності у майбутніх фахівців. Математична підготовка – важлива складова професійного образу інженера-будівельника. Іншими словами, не може бути професіонала-інженера який не знає математики. Під математичною підготовкою розуміємо як освоєння певних знань так і оволодіння навичками здобуття математичних знань, потреба в яких виникає в процесі професійної діяльності. [3, с. 481]

Для формування математичної складової професійної ідентичності майбутніх інженерів-будівельників з метою вирішення завдань сучасного освітнього процесу необхідно вдосконалювати професіоналізм за такими напрямками:

1. Формування і розвиток позитивної мотивації до вивчення математики в процесі і вдосконалення професійної ідентичності.

2. Активізація навчально-пізнавальної діяльності, спрямованої на підвищення рівня математичної підготовки як готовності до вдосконалення професійної ідентичності, ознайомлення із теоретичними особливостями вдосконалення професійної ідентичності та формування знань про способи його здійснення та вмінь використовувати їх на практиці.

3. Формування навичок об'єктивної рефлексивної оцінки своїх дій та підвищення рівня їх самостійності у процесі цілеспрямованого вдосконалення математичних знань та навичок з точки зору професійної ідентичності.

Результати аналізу змісту поняття професійної ідентичності особистості в сучасних наукових дослідженнях дають підстави розглядати професійну ідентичність як динамічне утворення, феномен, що розвивається в процесі професійного становлення та сприяє самореалізації особистості. Математична підготовка повинна бути направлена саме на досягнення цих цілей.

Література:

1. Борисюк А.С. До проблеми професійної ідентичності майбутнього фахівця / Алла Степанівна Борисюк // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – №9. – С.63-68.

2. Гуртовенко Н.В. Мотиваційний компонент – головна складова готовності студентів до професійної діяльності /Наталія Вікторівна Гуртовенко// Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Психологія і педагогіка. – 2014. – Вип.30. – С.55-58.

3. Pascal C. Praxis, Ethics and Power: Developing Praxeology as a Participatory Paradigm for Early Childhood Research / C. Pascal, A. Bertram // European Early Childhood Education Research Journal. – 2012. – № 20(4). – P.477-492.

4. Reckwitz A. Toward a Theory of Social Practices: A Development in Culturalist Theorizing / Andreas Reckwitz // European Journal of Social Theory. – 2002. – vol. 5(2). – P.243-263.

5. Justin Reich. Best Ideas for Teaching with Technology: A Practical Guide for Teachers, by Teachers / Justin Reich, Thomas Daccord, Alan November. – New York: M.E. Sharpe, 2008. – 291 p.